

FROLAND KOMMUNE

IKT-REGLEMENT FOR GRUNNSKOLEN

Forskrift iht Opplæringslovens §2-9

1. Reglementets formål

Formålet med et IKT-reglement er å sette rammene rundt elevers bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi i og i forbindelse med skolen. Stadig økende bruk av digitale verktøy og programmeri en sosial sammenheng (Facebook, MSN, nettby.no, Twitter og lignende) gjør det nødvendig å øke bevisstheten omkring muligheter og utfordringer dette gir.

- *Målgruppen for avtalen er elever i skolen.*

Dette punktet avgrenser reglementets omfang til å gjelde elever i skolen. Ansatte vil ha egne reglementer å forholde seg til.

- *Reglementet avklarer akseptabel bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi for målgruppen.*

Dette punktet poengterer at det er snakk om informasjons og kommunikasjonsteknologi. Elever bruker IKT i stadig større grad til å kommunisere med hverandre. Denne (nye) bruken skaper et større behov for forutsigbare regler både for elever og for skolen/kommunen enn tidligere.

- *Reglementet søker å hindre utilsiktede og uønskede hendelser.*

Det er ikke bare uønsket (tilsiktet) atferd som søkes unngått, men også uønskede hendelser som oppstår fordi elever ikke har kunnskap nok om eller riktige holdninger til bruk av IKT.

- *Reglementet vil beskytte brukere og trygge den pedagogiske læringssituasjonen.*

Det er viktig at elever, foreldre og ansatte ved den enkelte skolen har en felles forståelse av IKT-bruk. Dette vil gjøre det enklere å skape trygge læringssituasjoner, også når man bruker IKT hjemme.

- *Reglementet skal bidra til å avgrense roller, rettigheter og plikter for elever og kommunen.*

Kommunen (skolen med ansatte) og elevene har forskjellige roller i forhold til reglementet. Reglementet knytter ulike rettigheter og plikter til de forskjellige rollene. Reglementet ønsker ikke bare å fokusere på elevenes plikter, men også på hvilke rettigheter elevene har.

2. Reglementets omfang

Avtalen omfatter skolens/kommunens IKT-utstyr. Dette omfatter også nettbaserte applikasjoner som elevene vil ha tilgang til hjemmefra (som for eksempel læringsplattformene It's Learning, Microsoft Learning Gateway og Fronter). Reglementet vil også gjelde for de sosiale aspektene ved bruk av IKT. Det er viktig at skolen har et bevisst forhold til bruk av privat IKT-utstyr i undervisningen.

- *Bruk av kommunes IKT-utstyr som disponeres ved skolene.*

Reglementet omhandler blant annet IKT-utstyr som er plassert ved den enkelte skole. Med IKT-utstyr menes både datamaskiner, nettverk, skrivere og tilhørende utstyr.

- *Bruk av privat IKT-utstyr i forbindelse med skolen og/eller via kommunens nettverk.*

Dersom en elev tar med seg en bærbar datamaskin, håndholdt enhet (PDA) eller mobiltelefon på skolen og kobler seg til Internett gjennom skolens nettverk, vil enhver nettaktivitet falle inn under dette reglementet.

- *Bruk av programvare som kommunen har gjort tilgjengelig.*

Reglementet gjelder for elever som jobber med programvare gjort tilgjengelig via skolens IKT-utstyr. Med programvare menes operativsystem, kontorstøtte, pedagogisk programvare og lignende. Selv om bruken skjer hjemme og på privat IKT-utstyr, vil den fortsatt falle inn under dette reglementet.

- *Publisering av innhold på nett og kommunikasjon ved bruk av privat eller kommunens IKT-utstyr.*

Innhold som publiseres digitalt, omfattes av reglementet. Dette er uavhengig om det publiseres gjennom kommunens eller privat IKT-utstyr så lenge det har en tydelig tilknytning til skolen.

- *Elevers IKT-bruk utenom skoletid er i utgangspunktet hjemmets ansvarsområde, men atferd som har tydelig tilknytning til skolen, kan likevel falle inn under skolens ansvarsområde.*

Reglementet understreker at skolen kan gripe inn i privat bruk av IKT, og skal gjøre det dersom forholdet går ut over enkeltelevers psykososiale miljø på skolen. Slike forhold kan være mobbing, trakassering eller diskriminering ved bruk av for eksempel sosiale applikasjoner som Nettby og lignende.

3. Elevens rettigheter

Det er viktig å framheve at alle brukere av kommunens IKT-utstyr har rettigheter i tillegg til plikter. Elevene har rett til å bli informert om og opplært i gjeldende IKT-reglement, men i det øyeblikk eleven fyller 14 år plikter han/hun også å sette seg inn i den informasjonen/opplæringen som blir gitt. Eleven har rett til at kommunen forvalter alle personopplysninger om ham/henne på en forsvarlig måte slik at personvernrettighetene blir ivaretatt.

- *Eleven har rett til opplæring i bruk av IKT for å kunne oppnå kravene om IKT-ferdigheter i Kunnskapsløftet.*

Kunnskapsløftet har med IKT-ferdigheter i sine mål. Elevene har rett til opplæring i bruk av IKT på lik linje med opplæring i lesing, skriving og regning.

- *Eleven har rett til tilgang til velfungerende IKT-utstyr i undervisningen.*

Kunnskapsløftet opphøyer IKT-kunnskap til en femte ferdighet på lik linje med lesing, skriving, regning og å kunne uttrykke seg muntlig. For å få til dette er det en forutsetning at kommunen/skolen har velfungerende IKT-utstyr. Det er også en forutsetning at elevene har tilgang til IKT-utstyret.

- *Alle elever har rett til lik tilgang til IKT-utstyr i forbindelse med gjennomføring av digital eksamen og nasjonale prøver.*

Elevene i kommunen/skolen har rett til lik tilgang til IKT-utstyr slik at forholdene rundt gjennomføring av for eksempel digital eksamen og nasjonale prøver skal være mest mulig likt, og i alle fall ikke utslagsgivende for resultatene på prøvene.

- *Eleven har rett til å bli informert om innholdet i IKT-reglementet av skolen.*

Den enkelte skole har ansvar for at alle elevene er kjent med IKT-reglementet. Selv om eleven har fylt 14 år og har plikt til å sette seg inn i reglementet, har skolen fortsatt ansvar for å informere om reglementet.

- *Kommunen kan kun utlevere opplysninger om elever (eller data som tilhører elevene) når dette skjer med elevenes/foresattes samtykke eller følger av lovgivningen.*

Personinformasjon skal ikke komme på avveie, og kommunen og skolen skal ha et godt system for å ivareta enkeltelevers persondata. Kommunen kan ikke innføre regler som er i konflikt med lovgivningen, og foreldre/elever kan ikke gi samtykke til behandling av personopplysninger som er i strid med norsk lov. På tryggbruk.no finnes eksempler på samtykkeskjema skolen kan bruke i forbindelse med å legge ut bilder og lignende på skolens hjemmesider.

- *Eleven har rett til å få med seg private data som skolen ikke lenger har anledning til å ta vare på.*

Med private data menes for eksempel arbeider eleven har gjort og lagret i en læringsplattform. Det er eleven selv som må laste ned dataene. Skolen/kommunen bør oppbevare disse dataene i minst tre måneder etter at eleven har sluttet ved skolen. Skolen/skoleeier har, i henhold til personopplysningsloven, plikt til å slette private data (skolearbeider) når karakter i kurset er satt, eller når skoleåret er avsluttet. Da vil skolen (vanligvis) ikke ha behov for dataene, og derfor skal de slettes. Et unntak fra dette kan være om eleven har en digital portefølje/mappe som skal følge eleven videre i skolegangen.

- *Skolen vil slette alle personopplysninger om elevene som den ikke lenger har bruk for, men dette gjelder ikke hvis skolen er lovpålagt å oppbevare opplysningene.*

Det er ikke bare det at en elev slutter ved skolen som er avgjørende for eventuell sletting av private data, men at skolen ikke lenger trenger opplysningene (ved at formålet med bruken av dem, for eksempel å sette karakter, er oppfylt). Det vil også finnes personopplysninger/data som skolen vil ha behov for å oppbevare fram til eleven slutter ved skolen, for eksempel opplysninger som brukes til administrative eller pedagogiske formål. Så fremt det ikke følger av annen lovgivning, skal slike personopplysninger/data slettes når eleven slutter ved skolen.

4. Elevenes plikter

Stadig økende bruk av digital kommunikasjon har ført til at det sosiale aspektet rundt anvendelse av IKT-utstyr har blitt viktigere. Digital dannelse er et begrep som vi godt kan innføre; det gjelder å opptre "riktig" også når man bruker Internett som kommunikasjonskanal. Barna har ofte et inntrykk av at de er anonyme når de bruker Internett, men det er ofte ikke tilfellet. Barna må derfor være ytterst forsiktige med å oppgi personopplysninger på nettet. Aktivitet på Internett setter spor, og opplasting av bilder og annet materiale kan i mange tilfeller være vanskelig å fjerne. Å mobbe noen over Internett er på ingen måte mindre alvorlig enn å gjøre det i virkeligheten.

- *Elever plikter å følge skolens pålegg og instruksjoner om bruk av IKT-utstyr.*

Enhver skole kan ha egne instruksjoner om bruk av IKT-utstyr. Disse skal følges så lenge de ikke er i konflikt med IKT-reglementet eller lovgivningen.

- *Elever på ungdomstrinnet plikter å sette seg inn i den informasjonen som skolen gir om regler og vilkår for bruk av IKT-utstyr.*

Elever som har fylt 14 år, har i større grad enn yngre elever ansvar for å sette seg inn i kommunens IKT-reglement.

- *IKT-utstyret som er plassert ved den enkelte skole, skal behandles pent.*

Alle elever disponerer IKT-utstyr som ikke er deres eget. Utstyret bør behandles på en sånn måte at det ikke er forringet etter bruk.

- *IKT-utstyr som brukes i skoletiden, skal bare brukes til skolerelaterte oppgaver.*

Her må skolen/læreren definere hva som er skolerelaterte oppgaver. Noen lærere ønsker kanskje å bruke mobiltelefoner i begrensede deler av undervisningen. Hovedpoenget er at elever ikke skal bruke IKT-utstyret uten at det er gjort avtale med lærer.

- *I skoletiden skal privat IKT-utstyr, som mobiltelefoner, bærbare datamaskiner og lignende, kun brukes etter avtale med skolen.*

Elevene skal ha et aktivt forhold til bruk av eget IKT-utstyr på skolen. Det er derfor viktig at elevene skal gjøre særskilte avtaler med skolen/lærerne dersom han/hun ønsker å bruke eget IKT-utstyr. Dette gjelder både fordi slikt utstyr ikke skal forstyrre undervisningen, og fordi slik bruk kan innebære større risiko for spredning av uønsket programvare (virus og lignende) på de enkelte skolene.

- *Chat, spill, privat e-post eller generell surfing skal kun skje etter avtale med skolen.*

Momentene som er listet opp, kan forstyrre ordinær undervisning. Derfor er det viktig at det er inngått avtale om dette mellom undervisningspersonale og elever.

- *Publisering av innhold på nett og kommunikasjon gjennom kommunens IKT-utstyr skal på ingen måte inneholde tekst, bilder, lyd eller video som er av støtende art, eller som henger ut enkeltpersoner eller grupper.*

Mobbing og trakassering ved bruk av IKT-utstyr skal ikke forekomme. I verste fall kan slike forhold være straffbare (se straffelovens §§ 246-247).

- *Digital mobbing skal ikke forekomme uavhengig av om det skjer gjennom eget eller kommunens IKT-utstyr.*

Vi skal behandle andre personer med respekt. Mobbing digitalt er like alvorlig som mobbing i skolegården/fotballbanen.

- *Brukernavn og passord skal holdes hemmelig og skal kun anvendes av den aktuelle eleven.*

Elever skal ikke dele brukernavn og passord med noen. Dersom brukernavn og passord spres, risikerer den enkelte bruker å bli frastjålet informasjon og/eller at andre ikler seg deres identitet. Man skal ikke under noen omstendigheter spre andres brukernavn og passord.

- *Elever kan ikke installere egen programvare på kommunens IKT-utstyr.*

Datamaskiner som disponeres ved skolene, skal vedlikeholdes. Dersom elevene installerer egen programvare, kan det føre til at IKT-utstyret ikke fungerer som forutsatt.

- *Installasjon av programvare på PC-ene som gjør at uvedkommende får adgang til kommunens nettverk, skal ikke forekomme.*

Det er mulig å installere programvare som gjør det enklere for utenforstående å få tilgang til kommunens nettverk. Slik programvare kan utgjøre en sikkerhetstrussel for kommunen.

- *Eleven plikter å gjøre så godt hun kan for ikke å bringe virus eller annen ødeleggende programvare inn i kommunens IKT-utstyr.*

Det er selvsagt ikke mulig å forsikre seg 100 % mot at det innføres virus og annen ødeleggende programvare i kommunens nettverk. Teknologirådet har en Internettside som gir råd i forbindelse med dette (se under referanser).

- *Eleven plikter å anvende godt nettvett når han/hun bruker kommunens IKT-utstyr.*

Det finnes mange nettsider som beskriver hva godt nettvett er. Et av de viktigste punktene er at elever oppfordres til ikke å oppføre seg annerledes på Internett enn i det virkelige liv. Hver gruppe/hvert trinn bør lage sine egne nettvettsregler.

- *Eleven plikter å undersøke og respektere opphavsretten til materiale som tekst, bilder, musikk, film eller lyd som legges ut på hjemmesider, fellesområder og blogger.*

Når elever søker etter tekst, musikk, film eller lyd på Internett for å finne materiale til presentasjoner, hjemmesider eller blogger, er det viktig at det undersøkes om de har rett til å bruke materialet. Det er viktig at skolen har et bevisst forhold til bruk av opphavsbeskyttet materiale i undervisningen. Elevene (og ikke kontaktlærer eller skolen) har opphavsrett til åndsverk som de produserer i skolesammenheng - skriftlige skolearbeider, multimediapresentasjoner, muntlige presentasjoner, osv.

- *Eleven må få samtykke fra medelever til å legge ut bilder, lyd og video av dem.*

Elever kan ikke uten videre legge ut bilder, lyd eller video av andre elever uten samtykke. Et samtykke kan godt være muntlig. En elev har samtykkekompetanse fra fylte 15 år; før dette må foresatte samtykke på vegne av eleven.

- *Elever plikter å varsle skolen ved mistanke om at andre bryter reglementet.*

Elever skal ikke tie om reglementsbrudd. Hver enkelt skole bør forsøke å skape en kultur der det ikke oppfattes som sladring å si fra om brudd på reglement og instruksjoner.

5. Inngrep og sanksjoner

Ethvert brudd på reglementet bør følges opp av kommunen eller skolen slik at dette ikke blir et "sovende" reglement. Dersom reglementet ligger ubrukt over en periode, vil reglementet miste sin autoritet.

- *Brudd på IKT-reglementet kan føre til sanksjoner fra skolen/ kommunen.*

Ethvert brudd på IKT-reglementet bør følges opp av lærer/skole. Dette kan for eksempel være å kontakte hjemmet. Ved grove eller gjentatte brudd må skolen følge opp med sanksjoner som skissert i kommunens generelle ordensreglement.

- *Skolen har ansvar for å gripe inn overfor elever som mobber eller trakasserer lærere eller andre elever.* Dette er ikke et IKT-spesifikt punkt, men er tatt med for å poengtere at det ikke er et skille mellom digital mobbing og "vanlig" mobbing. Opplæringslovens § 9a-3 omhandler elevens psykososiale miljø og fastsetter at dersom lærer eller skole har mistanke om mobbing, diskriminering eller rasisme, skal det gripes inn. Ved digital mobbing kan læreren gjøre foreldre oppmerksomme på problemet og be om et samarbeid for å få slutt på forholdet.

- *Bruk av skolens IKT-utstyr som strider mot norsk lov kan bli anmeldt.*

Dersom en elev bryter norsk lov ved bruk av skolens IKT-utstyr, kan og bør skolen anmelde forholdet.

- *PC-er som brukes under eksamen, kan bli kontrollert før og etter avholdt eksamen for å avdekke forsøk på juks.*

Med større vekt på digitale prøver vil forsøk på juks kunne endre seg fra jukselapper til dokumenter skjult på datamaskinen. I tillegg bør det være mulig å etterprøve mistanke om juks i etterkant av eksamen.

- *Elever som mobber, diskriminerer eller trakasserer andre ved bruk av kommunens IKT-utstyr kan bli pålagt restriksjoner i bruken av IKT-utstyret i en periode fastsatt av skolen. Særsilt alvorlige tilfeller kan bli anmeldt.*

Utestegning fra IKT-bruk kan bare benyttes når regelbruddet er alvorlig (etter opplæringslovens §§ 2-10 og 3-8). Det vil si at mobbing, diskriminering og trakassering må bestå i noe mer enn tilfeldige enkeltkommentarer. Det er bare rektor som kan fatte beslutningen om utestengning, og det må fattes et enkeltvedtak etter forvaltningslovens § 2. Skolen kan ikke selv anmelde et forhold der en elev bryter straffelovens §§ 246-247 (ærekrenkelse), men bør legge til rette for at slike alvorlige forhold blir anmeldt av fornærmede.

- *Elever som utøver skade på kommunens IKT-utstyr, kan bli holdt erstatningsansvarlig.*

Ved bevisst skadeverk vil skolen kunne føre et erstatningskrav overfor brukeren, jf. skadeerstatningsloven § 1-1 og § 1-2 (for personer under 18 år). I utgangspunktet skal eleven selv betale skadeverket (mht. elevens utvikling, utvist atferd, økonomisk evne og forholdene ellers). § 1-2 sier at skolen/kommune også kan kreve erstatning på inntil 5000 kr av foreldrene.

- *All datatrafikk ved den enkelte skole kan bli logget.*

Selv om datatrafikken ved en skole blir logget, kan ikke loggen undersøkes når som helst og av hvem som helst. Det skal være sterke mistanker om ulovlig bruk, og det er kun politi som har mulighet til å gå inn og analysere en slik logg.

- *Brudd på IKT-reglementet kan også føre til sanksjoner i henhold til skolens generelle ordensreglement.* IKT-reglementet er underordnet kommunens ordensreglement i henhold til opplæringslovens § 2-9.

6. Ansvarsfraskrivelse

- *Kommunen er ikke ansvarlig for tap av data eller skade på IKT-utstyr som skyldes forhold utenfor kommunens kontroll.*

Kommunen kan ikke ta på seg ansvar for privat IKT-utstyr som er tatt med på skolen uten avtale. Skade på for eksempel mobiltelefoner som er tatt med på skolen uten avtale med lærer, vil heller ikke kommunen kunne ta ansvar for. For i størst mulig grad å hindre spredning av virus og ødeleggende programvare skal bruk av for eksempel minnepinner avtales med læreren.

7. Underskrift

IKT-reglementet er en forskrift i henhold til opplæringslovens § 2-9. Det betyr at selv om foreldre/elever ikke underskriver reglementet, vil det uansett gjelde for dem. Underskriften er først og fremst et virkemiddel for å få foreldre og elever til å lese og tenke over innholdet i reglementet.

FROLAND KOMMUNE

RÅDMANNEN

**Til orientering: Elever og foresatte.
Skrivet underskrives og sendes tilbake til aktuell skole.**

1. Reglementets formål

- Målgruppen for reglementet er elever i skolen.
- Reglementet avklarer akseptabel bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi for målgruppen.
- Reglementet søker å hindre utilsiktede og uønskede hendelser.
- Reglementet vil beskytte brukere og trygge den pedagogiske læringssituasjonen.
- Reglementet skal bidra til å avgrense roller, rettigheter og plikter for elever og kommunen.

2. Reglementets omfang

- Bruk av kommunes IKT-utstyr som disponeres ved skolene.
- Bruk av privat IKT-utstyr i forbindelse med skolen og/eller via kommunens nettverk.
- Bruk av programvare som kommunen har gjort tilgjengelig.
- Publisering av innhold på nett og kommunikasjon ved bruk av privat eller kommunens IKT-utstyr.
- Elevers IKT-bruk utenom skoletid er i utgangspunktet hjemmets ansvarsområde, men atferd som har tydelig tilknytning til skolen kan likevel falle inn under skolens ansvarsområde.

3. Elevens rettigheter

- Eleven har rett til opplæring i bruk av IKT for å kunne oppnå kravene om IKT-ferdigheter i henhold til Kunnskapsløftet.
- Eleven har rett på tilgang til velfungerende IKT-utstyr i undervisningen. Eleven har rett til å bli informert om innholdet i IKT-reglementet av skolen.
- Kommunen kan kun utlevere opplysninger om en enkelt elev eller data som tilhører en elev hvor dette fremgår av inngått samtykke, vedtatte reglementer eller følger av lovgivningen for øvrig.
- Eleven har rett til å få med seg private data som skolen ikke lenger har anledning til å ta vare på.
- Skolen vil slette alle personopplysninger om elevene som den ikke lenger har bruk for, men dette gjelder ikke hvis skolen er lovpålagt å oppbevare opplysningene.

4. Elevens plikter

- Elever plikter til å følge skolens pålegg og instruksjoner om bruk av IKT-utstyr.
- Elever på ungdomstrinnet plikter å sette seg inn i den informasjonen som skolen gir om regler og vilkår for bruk av IKT-utstyr.
- IKT-utstyret som er plassert ved den enkelte skole skal behandles pent.
- IKT-utstyr som brukes i skoletiden skal bare brukes til skolerelaterte oppgaver.
- I skoletiden skal privat IKT-utstyr, som mobiltelefoner, bærbare datamaskiner og lignende, kun brukes etter avtale med skolen.
- Chat, spill, privat e-post eller generell surfi ng skal kun skje etter avtale med skolen.
- Publisering av innhold på nett og kommunikasjon gjennom kommunens IKT-utstyr skal på ingen måte inneholde tekst, bilder, lyd eller video som er av støtende art, eller som henger ut enkeltpersoner eller -grupper.
- Digital mobbing skal ikke forekomme uavhengig om det skjer gjennom eget eller kommunens IKT-utstyr.
- Brukernavn og passord skal holdes hemmelig og skal kun anvendes av den aktuelle eleven.
- Elever kan ikke installere egen programvare på kommunens IKT-utstyr.
- Installasjon av programvare på PC-ene som gjør at uvedkommende får adgang til kommunens nettverk skal ikke forekomme.
- Eleven plikter å gjøre så godt hun kan for å ikke bringe virus eller annen ødeleggende programvare inn i kommunens IKT-utstyr.
- Eleven plikter å bruke godt nettvett når han/hun bruker kommunens IKT-utstyr.
- Eleven plikter å undersøke og respektere opphavsretten til materiale som tekst, bilder, musikk, film eller lyd som legges ut på hjemmesider, fellesområder og blogger.

- Eleven må få samtykke fra medelever/foresatte til å legge ut bilder, lyd og video av dem.
- Elever plikter å varsle skolen ved mistanke om at andre bryter reglementet.

5. Inngrep og sanksjoner

- Brudd på IKT-reglementet kan føre til sanksjoner fra skolen/kommunen.
- Skolen har et ansvar for å gripe inn overfor elever som mobber eller trakasserer lærere eller andre elever.
- Bruk av skolens IKT-utstyr som strider mot norsk lov kan bli anmeldt.
- PCer som brukes under eksamen kan bli kontrollert før og etter avholdt eksamen for å avdekke forsøk på juks.
- Elever som mobber, diskriminerer eller trakasserer andre ved bruk av kommunens IKT-utstyr kan bli utestengt fra all IKT-bruk i en periode fastsatt av skolen. Særskilt alvorlige tilfeller kan bli anmeldt.
- Elever som utøver skade på kommunens IKT-utstyr kan bli holdt erstatningsansvarlig.
- All datatrafikk ved den enkelte skole kan bli logget.
- Brudd på IKT-reglementet kan også føre til sanksjoner i henhold til skolens generelle ordensreglement.

6. Ansvarsfraskrivelse

- Kommunen er ikke ansvarlig for tap av data eller skade på IKT-utstyr som skyldes forhold utenfor kommunens kontroll.

7. Underskrift

Underskrift er å forstå som kvittering på at reglementet er lest og akseptert.

Sted og dato:

Elev

Foresatte (dersom elev er under 14 år):